

FÜGGETLEN UJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZÁGOS SZÖVETSEGÉNEK KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA

MEGJELEN MINDEN VASARNAP.

Egészévre . . . 8 korona
Félévre 4 korona
Negyedévre . . . 2 korona
Egyes szám ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő:

SZILASSY ZOLTÁN

az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület szerkesztő-titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

IX. ker., Üllői-út 25. szám. (Köztelék).

VIII. Frigyes dán király és felesége.

Meghalt a király, éljen a király! Ez már így szokás napjainkban, mert törvény gondoskodik arról, hogy véletlenül király nélkül ne maradjon a nép, pedig arról is kellene gondoskodni, hogy kenyér nélkül ne maradjon, mivel ez szükségesebb.

Lapunk előző számában mutattuk be Keresztély elhalt dán király képét, most az új királyt és királynét mutatjuk be képen. A trónváltás megtörtént, mielőtt eltemették volna az első királyt, no, mert ez így szokás.

Az új király trónra léptét kihirdették, az ünnepségek később lesznek, a temetés után. Valóban kevés uralkodó dicsekedhetik olyan gazdag családi összeköttetéssel, mint VIII. Frigyes, az új dán király.

Sógora a muszka cár, az angol király. Testvére a görög király, unokaöccse Károly herceg, az új norvég király VII. Hakon név alatt. Ilyen családi összeköttetései valóban kevés uralkodónak vannak. Ugyis az egész Európa uralkodóival rokonságban van.

Sok jövedelme nincs a dán királynak, mert szegény a nép, kicsi a tartomány, de hatalmas pártfogói rokonilag vannak. Kívánjuk, hogy népe boldogítására — uralkodjék.

Keresztély volt dán király még ravatalon van. Temetésére oda jönnek az európai uralkodók közül többen. Az angol király betegsége miatt kijelentette, hogy nem jöhet el apósa temetésére, a muszka cár biztosan eljön a cárnéval. Keresztélyt e hó 18-án temetik.

VIII. Frigyes dán király és felesége.

Jobb és megbízhatóbb magvakat

nem is ajánlhatunk mint a minöket 30 év óta

MAUTHNER ÖDÖN

császár és királyi udvari szállító
magkereskedésében k a p a t. <<

A szegedi paprika.

Legnagyobb szerencsétlenség az, ha egy jó hírnek örvendő kereseti forrást hamisítások által tönkre tesznek. Pedig ez a gyalázatos, hamisítási eljárás valóságos járvány leit hazánkban. A pécsi nagy borcsinálástól kezdve egész sorozata van a visszaéléseknek. Ujabban a szegedi paprika jó hírnevét is védelembe kellett venni, mert évek óta hamisítják ezt a világhírű magyar termelvényt.

Szeged város tanácsa megküldte a szegedi iparkamárának a város törvényhatósága által a szegedi paprika védelme ügyében hozott határozatok iratait, melyek tudvalevően azt tartalmazzák, hogy: 1. a város szabályrendeletben kötelezővé teszi az itt forgalomba hozott paprika származási helyének megjelölését, 2. a város fölír a kormányhoz a külföldről behozott paprika vámjának fölemelése érdekében, 3. előkészületeket tesz, hogy a városi fogyasztási illetékekkel legyen megterhelhető. A kamara a szegedi paprika védelmének intencióját helyeseknek ismeri el és különösen helyesli a spanyol paprika beözönlése ellenében kért fölemelést az országos vám tételének. Azt azonban, hogy a vidékről hozott paprika külön városi fogyasztási adóval terheltesse meg, helyteleníti a kamara. A kamara egyébként a fővédelmet erélyes hatósági ellenőrzéstől várja az esetben, ha állandó vegyvizsgálás alá vétetnék minden hetivásár alkalmával a piacra hozott paprika. Koczor János helyettes főkapitány különben ismét két nagyobb szállítmány spanyol-paprikakészítményt foglalt le s küldött a magyaróvári magvizsgáló állomásnak vegyelemzés végett. Részünkről nem osztjuk a szegedi kereskedelmi és iparkamara szakszavát. Mert a külföldi és vidéki paprika városi külön megadóztatásnak nem az a célja, hogy a szegedi fogyasztást biztosítsa a helyi termelésű paprikának, hanem igenis annak meggátolása, hogy a spanyol paprika a szegedivel házasítva, mint szegedi termék hozassék „szegedi“ jelzéssel forgalomba. Miután pedig a külföldi vámemeléssel már valószínűleg megkéstünk és a vegyi elemzésekkel nem várhatunk hathatós ellenőrzést, nagyon is helyesen teszi a szegedi hatóság, ha saját autonóm hatáskörében erős fogyasztási adóval korlátozza a hamisítási anyag behurcolását. Am itt is kivételt kell tennie a csöves és örlött állapotban behozott paprika között. A Szeged vidékéről feldolgozásra behozott csöves paprika behozatálát nem szabad megnehezíteni, mert a külföldről úgy sem hoznak be csöves paprikát, de igenis az örlött paprika behozatálát, mely a legnagyobb részt hamisított anyag és rövid időn tönkre tenné a szegedi paprika jó hírnevét.

Valamint a szegediek összetartva védelmére keltek a saját érdekeiket bántó hamisításnak, azonképpen üldöznünk kell mindenfelé a hamisítókat a személyek között is. Mert ugyancsak a szép Alföldön, Kecskeméten múlt héten a társadalom csinált rostálást. A kecskeméti gazdasági egyesület egyhangulag kidobta tagjai sorából a szegedi új főispánt. Ez is társadalmi védelem, akár, mint a paprikánál tették a szegediek.

Hogy áll a világ.

A béke meghiusult.

Andrássy Gyula gróf vasárnapi kihallgatása nem igazolta a reménységet, amelyet Andrássy gróffal együtt az egész nemzet a király elhatározásához fűzött. Ő felsége vasárnap közölte Andrássy Gyula gróffal, hogy nem fogadja el azokat a javaslatokat, amelyeket a szövetséges ellenzék vezére terjesztett eléje. Ezzel ismét megszakadt a tárgyalás fonala a király és a nemzet között s újabb szomorú korszaka következik a válság történetének, amikor a kormányzó hatalom minden eszközt megragad a nemzet letörésére, a nemzet pedig szilárdan kitart törvényes jogainak védelmében. A nemzet már eddig is megmutatta, hogy az erőszak előtt meg nem hajlik, hanem a törvényes korlátok között folytatja küzdelmét, egysegesen és kitartással, úgy hogy végre is győznie kell. A király és a nemzet között folytatott tárgyalás anyagát hétfőn hozta nyilvánosságra a szövetséges ellenzék vezérő-bizottsága. Ezekből az aktákból kitűnik, hogy a nemzet vezetési a béke érdekében elmentek az engedékenységre legvégső határáig, addig a határig, amelyen túl a nemzeti jogok feladása következett volna. A béke érdekében a vezérő-bizottság kimondotta, hogy a nemzet döntsön majd újabb választáson arról a kérdéstről, hogy vajon már most kívánja-e feltétlenül, még nehéz küzdelem árán is a magyar vezényszót. Mert hogy a magyar nemzetnek joga van ahhoz, hogy a közös hadsereg magyarországi részében a vezényszó magyar legyen, az minden kétségen felül áll, hiszen ezt még Tisza István gróf is elismerte. A vezényszó magyarságáról való lemondás tehát a nemzet jogának elalkuvását jelentette volna, amire a vezérő-bizottság semmi körülmények között kapható nem volt. De a béke érdekében elmehetett odáig, hogy nem kívánta a vezényszónak azonnal való megváltoztatását, hanem késznek nyilatkozott arra, hogy újabb döntésre hívja föl a nemzetet. A király azonban a vezérő-bizottság ilyképpen bölcseket javaslatát sem fogadta el, amivel a béke újra meghiusult s a Fejérváry-minisztérium továbbra is kormányon marad. Most már bizonyos, hogy a törvénytelen kormány rendeleti uton, az országgyűlés megkérdése nélkül életbe fogja léptetni március elsején az új kereskedelmi szerződéseket s nagyon valószínű, hogy addig a képviselőházat is feloszlatták, de új választások egyelőre nem lesznek. Tehát a leleplezett abszolutizmus oly korszaka következik el, amikor a kormány nemesak a képviselőház folytonos elnapolásával háritja el magáról a törvényes felelősséget tetteiért, hanem egyáltalában képviselőház nélkül kormányoz. De meddig tarthat ez az állapot? Sokáig nem, ha a nemzet komolyan és szilárdan kitart törvényes jogainak védelmében.

Sz—s.

Franciaországból.

Franciaországban még egyre foly a harc, amelyet évekket ezelőtt az állam indított az egyház ellen. A vallásellenes kormány erőszakos intézkedéseire néha felbuzdul a katolikusok vallásos érzése, ami azután

A legjobb minőségű háztartási és gazdasági cikkek, hamisítatlan jó italok a legkedvezőbb árakon a fogyasztási szövetkezetek útján szerezhetők meg. A melyik faluban fogyasztási szövetkezetet akarnak létesíteni, a mozgalom kezdeményezői forduljanak utbaigazításért a

„Hangya“, a Magyar Gazdaszövetség Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezetéhez
BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. szám.

rendszerint ellenállásban és zavargásban jut kifejezésre. Így történt néhány évvel ezelőt, amikor a franciaországi kolostorokat üritették ki és zár alá vették őket. Akkor is több helyen ellenállt a lakosság, de a szalmalág, amint fellobant, csakhamar el is aludt ismét. Most a párisi templomok leltározásánál történtek hasonló zavargások, amelyek néhol valóságos zendüléssé fajultak. De nagyobb jelentőségük ezeknek sincs, mert a kormányhatalom itt is meg fogja törni az ellenállást s a felbuzdulás valószínűleg csakhamar véget fog érni. Ennél nagyobb jelentősége van annak a mozgalomnak, amely a franciaországi katolikusokat közös szervezetbe akarja tömöríteni. Erre van szükség, a szervezkedésre és szövetezésre, az egész országot átfogó hálózatra s akkor a franciaországi katolikusok a legközelebbi választáson majd eredménynyel fognak megküzdeni a szabadkőművességgel és a szocializmussal, amely most Franciaországon diadalmaskodik.

Japánország Angliához.

A büszke Anglia, amely csak nemrégiben dicsekedett azzal, hogy nem törődik más nemzetekkel, a minap kemény leckét kapott legujabb szövetségesétől, az orosz-japán háboruban megszületett kelet ázsiai nagyhatalomtól, Japántól. A japán képviselőházban ugyanis Oisi, a progresszista párt vezére megkérdezte a hadügyminisztert, hogy a kormány az Angliával való szövetségre hivatkozva fel fogja-e hívni az angol kormányt arra, hogy hadi szervezetét reformálja. A hadügyminiszter azt felelte, hogy a kormány ezt később meg fogja tenni. Az angol lapok nagyrésze méltatlankodva beszél a szövetséges tervezett beavatkozásáról Anglia belső ügyeibe, de a komolyabb lapok rá mutatnak arra, hogy Angliának immár tekintettel kell lennie szövetségesére. Japánnak tengeri haderején felül kitűnően szervezett, harc képes szárazföldi hadserege is van, amelylyel meg tudta verni a hatalmas orosz birodalom hadseregét. Anglia a tengeren legelső hatalmasság a világon, de szárazföldi hadserege igen tökéletlen, annyira, hogy még a kis bur köztársaságok néphadserege is több esetben megverte. Ezért követeli most Japán az angol hadsereg reformálását s Angliának akarva nem akarva meg kell majd csinálnia, amit szövetségesé kíván.

A császárné a munkakiállításon.

Nem nálunk történik meg az efféle, de érdekességénél fogva vegyünk tudomást az alábbi tudósításról: A munkáosztálynak van egy rétege, amely sajnálatra méltó azért, mert leginkább ki van téve a nagy áruházak kizsákmányolásának. Azok az ugynevezett otthoni munkásnők, akik egyes nagykeres-

kedőknek otthon végeznek munkát. Berlinben legutóbb ezek rendeztek kiállítást, amelyet a mult napok egyikén a német császárné is meglátogatott. A császárné egy egész órát töltött a kiállításon és melegen érdeklődött a munkásnők díjazása iránt. Amikor a vezető elmondta neki, hogy az otthon dolgozó munkásnők milyen kicsi bérért kénytelenek aránylag sok munkát végezni, a császárné többször hangoztatta, hogy ezen segíteni kell. Megdöbbenve hallotta például, hogy egy otthon dolgozó varrónő egy fiúöltözetért: nadrág, mellény és kabátért összesen 70 fillért kap. A hegyvidéki csipkeverőnők egy órai keresete 1½—3 fillér, úgy hogy 10 órai munka után összes keresetük 30 fillér. A császárné Behm kisasszonnyal, aki a kiállítást bemutatta, azonnal beszélni kezdett a segítség módjáról és távozásakor biztosította arról, hogy érdeklődni fog az otthon dolgozó munkásnők jobb díjazására hozandó intézkedések iránt. Szegény magyar nép, veled nem sokat törődik az uralkodó, feléd se néz.

Összeadás.

Ur. Tudsz számolni kis leányom?
 Leányka. Igen is baci.
 Ur. Tehát ha nálam van 9 korona és téled kérek még hetet, akkor mit műveltem?
 Leányka. Adósságot csinált.

A magyar kir. államvasutak gépgyárának lokomobil cséplőgép és „MILLENNIUM” aratógép gyártmányai a párisi nemzetközi kiállításon a legnagyobb kitüntetést, a GRAND PRIX-t nyerték.

A magyar királyi államvasutak gépgyárának vezérügynöksége

Budapest, Váci-körút 32. szám,

ajánlja a magy. kir. államvasutak gépgyárában készült 4, 6, 8, 10 és 12 lóerejű gőzcséplőkészleteit, 14, 16 és 20 lóerejű compound-locomobiljait,

„MILLENNIUM” legújabb szerkezetű fűkaszaló-, marokrakó- és kéveköto aratógépeit, továbbá: „AGRÁR-DRILL” tolókerekes rendszerű sorvetőgépeit, aczélöntésű ekefevel ellátott EKÉIT és egyéb mezőgazdasági eszközeit.

• SZÖVETKEZETI ÉLET •

Kik a jó üzletvezetők?

Csapkovich János karácsondi tanító és az ottani fogyasztó szövetkezet igazgatósági tagja, évek óta példás tevékenységet fejt ki, hogy a szövetkezetet felvirágoztassa. De hogy nemcsak a szűkebb környezetére gondol, hanem tovább is tekint, bizonyítja ezt azon elhatározása, hogy amennyiben a körülmények engedik, rajta van, hogy a szövetkezet tisztességes, megbízható üzletvezetőket képezzen ki és így a kezdő szövetkezetek egynéhányát jó üzletvezetővel lássa el. Olyan jóra való, értelmes és 800—1000 korona óvadék fölött rende kezdő földmives-emberek a kiválasztottjai, akik a boltkezelés elsajátítása iránt kedvvel viselkednek. Ha azután a kellő ismereteket megszerezték, a *Hagyva* központi szövetkezet gondoskodik az elhelyezésről.

Csapkovich a földmives-üzletvezetők kiszemelésénél és kiképzésénél akkora körültekintéssel járt el, hogy eddig valamennyi, a karácsondi szövetkezetnél kitanult üzletvezető bevált; mindannyian megbízhatók, becsületes gondolkodásuak, akik sohasem tévesztik szem elől a középpont érdekeit, jól tudván, hogy a középponti szövetkezet erős volta legbiztosabb támasza a vidéki szövetkezeteknek is. Az ugynevezett «tanult» kereskedők közül sokan, még ha szövetkezeti üzletvezető válik is belőlük, nem tudják levétköztetni azt az ellenséges indulatot, amit a tulsó táborból magukkal hoztak, ahol arra tanították őket, hogy a kereskedőnek a szövetkezet a legnagyobb ellensége. A fogyasztó és értékesítő szövetkezeteknél előforduló visszaélések csaknem mindig ezeknek a rovására írhatók. És látva e mellett azt, hogy azok az egyszerű földmives-emberek mekkora igyekezettel, szeretettel fognak a munkához, hogy a köz javára a szövetkezet felvirágozzék, lehetetlen hogy ne lássák tisztán maguk előtt a szövetkezetek vezetői a jövő teendőit.

Az volna a kívánatos, hogy legalább 40—50 vidéki fogyasztó szövetkezet kövesse a karácsondi példát. És ahol alkalmas egyének kínálkoznak, ott ezeket ki kell képezni. Az üzletvezetői állások elég tisztességes megélhetést nyújtanak arra, hogy a szegény emberek két kézzel kapjanak utána. A legtöbb baj, kellemetlenség és kár a rossz üzletvezető munkájá-

ból keletkezik. Akit az önző érdek, nem pedig a szövetkezet további sorsa kerit hatalmába és ez mozgatja tevékenységének rugóit, az ilyen ember a szövetkezeti boltba nem való. Elégyszer előfordult, hogy a tanult kereskedő «üzletvezető», természetesen a központi szövetkezet tudta nélkül, olyan áruk nagy mennyiségben való vásárlására vette rá a szövetkezet igazgatóságát, amelyen az vagy sehogysem, vagy csak nagy veszteséggel tudott tudadni. A «szakképzettség» azután sok helyen megásta a szövetkezet sírját.

Ebből is tanulhatunk.

Szövetkezetek és tejkereskedelem. A multkor a magyar fényképészek mozgalmáról írva, említettük, hogy mily esodálatos elterjedést nyer a szövetkezeti eszme s miként kapnak utána mentőhorgony gyanánt olyan körök is, amelyek ezideig a szövetkezeti eszmétől távol állottak. Most ennek az állításnak igazolására újból egy érdekes adatot hozhatunk fel. Kozma Dénes budapesti vásártelügyelő a tejkereskedelem ellenőrzéséről egy igen értékes könyvet írt, amelyben nem csupán a fővárosi, hanem a vidéki városok közlélelmzési viszonyait is behatóan ismerteti. Reá utal arra, hogy a vásárrendőrség sok helyen hézagos és laza. Ami a tejkereskedelmet illeti, szerinte arra kell törekedni, hogy a tej előállítását és értékesítését lehetőleg szövetkezetek vegyék kezükbe, mert ezek a közlélelmzésben is a szolid irányt képviselik s ellenőrzésük is könnyű. Ellenben a kiskereskedők főcélja a pusztá megélhetés és azért, hogy minél nagyobb legyen hasznuk, gyakran nyulnak meg nem engedett eszközökhöz. Emellett ellenőrzésük már csak nagy számuknál fogva is igen nehéz. Ez azt jelenti, hogy a szövetkezeti eszme ezen a téren is az üzleti szoliditás és tisztább erkölcsök feltétele. A tej igen nagy szerepet játszik a városok élélélmzése körül, éppen azért közérdek, hogy a szövetkezetek ezen a téren is minél inkább elterjedjenek.

A szövetkezetek és az aratósztrájk. A szövetkezeti írók legutóbb összejevetelt tartottak. A többek között szóba került itt az is, hogy a szövetkezeti vezetők minő munkát teljesíthetnek aratósztrájk esetén. A beszélgetés folyamán körülbelül az domborodott ki, hogy a szövetkezeti vezetők jóformán semmit sem tettek arra nézve, hogy működésük területén a mult évi zavargásoknál csillapítólag közrehassanak. A falusi szövetkezeti vezetők még aránylag a legtöbbet tesznek a népért, de figyelmük és gondoskodásuk arra mégsem terjedt ki, hogy érdeklődjenek a békétlenkedés oka iránt. Pedig nagyon üdvös munkát

Gazdasági-, főzelék- és virágmag

beszerezhető a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeté-nél

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.

➡ Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldünk. ➡

végezhetnének, ha alkalomadtán igyekeznének utját egyengetni a békés kiegyenlítődésnek. A múlt év sok tanulságot érlelt és ezeket az idénre sem szabad elfelejteni. A zavarosban halászók az ellentétek kiélesítésén dolgoznak, a szövetkezetek vezetői pedig cselekedjenek az ellenkező irányban. Szégyen volna, hogyha az idegen, csábító szónak nagyobb lenne a hatása, mint a falu elismert jótévője, a szövetkezeti vezető beszédjének. Az emberektől nem szabad megijedni. Aki bizalommal, szeretettel, jóakarattal megközeledik, azt a magyar ember másként, mint nyílt szívvel, nem szokta fogadni. Ahol az izgatóg megjelenik, ne hiányozzék onnét a szövetkezeti vezető sem.

Iparostanoncok szövetkezete. A szentesi iparos-tanonciskola vezetői a tanoncok takarékosági hajlamának fejlesztése és az önszerzés eszméjének terjesztése céljából szövetkezetet létesítettek a tanoncok körében. A szövetkezet célja ezenkívül a tanoncok megjutalmazása is. A szükséges tőkét oly módon szerzi meg a szövetkezet, hogy magánosok és intézetek adományait a szövetkezetnek utalják át. Pénzt csak felszabadulásakor, vagy a városból való távozáskor lehet felvenni a szövetkezetből. Ez alól kivételek is vannak. A szövetkezet által kiadott jutalom lehet pénzbeli, ruhanemű, vagy szerszám vagy többnemű jutalom a szerint, amint annak nemét a jutalmazandó életviszonyai megszabják. Az alapszabályokat a szegedi kir. tanfelügyelő már jóváhagyta.

Szövetkezeti konyha. Amint hírlik, Zürichben megnyílt a harmadik szövetkezeti konyha, amelyben déli 11 és 12¹/₂ órákor, valamint esti 6—7 órákor jó meleg levest osztanak szét olcsó áron. A szövetkezeti konyha főleg azoknak a munkásoknak tesz kitűnő szolgálatokat, akik távol laknak foglalkozási helyüktől s így kénytelenek nélkülözni a meleg ételt. Azonkívül nagy hasznára van azoknak a szegényeknek is, akiknek nem telik tüzelőanyagra. A szövetkezet tervbe vette, hogy mihelyt erre elegendő tőkéje lesz, fűtött étkező helyiséget nyit, ahol a munkások az étkezésre szánt szabad időt tölthetik.

Svéd asszonyok szövetkezete. Néhány svéd gazdaszóny kezdeményezésére Stockholmban 1905 október havában a nők fogyasztószövetkezetet alakítottak, amelynek ma már 500 tagja és 30,000 frank alaptőkéje van. A város fűszerkereskedői és szatócsai azonnal megindították a szövetkezet ellen a harcot, bojkottal fenyegetve azon nagykereskedőket és gyárosokat, akik a szövetkezettel üzleti összeköttetésbe lépnek. Ezek nagyrésze tehát beszüntette a szállítást. A svéd gazdaszónyokat azonban nem sikerült megfélemlíteni. A szükséges árukat a külföldi kereskedőktől és gyárosoktól szerezték be, akik nagyon is szívesen ragadták meg az alkalmat, hogy a svéd kereskedőket kiűssék a nyeregből. A fogyasztószövetkezet virágzik és a tagok jót nevetnek a kijátszott svéd fűszeresek füstbe ment tervén.

• MI UJSÁG? •

A román király beteg. Bukarestből jön a hír, hogy Károly román király beteg s állapota oly rosra fordult, hogy Orthens dr. bécsi egyetemi tanárt táviratban hívták a beteghez. Az orvostanár Bukarestbe érkezett. — A király állapotáról jelentést tettek közzé, mely azt mondja, hogy a király egy idő óta értágulásban szenved. A jelentést Orthens tanár is aláírta.

Eljegyzés. Boér Vilma kisasszony, a „Független Ujság” kiadóhivatalának vezetője és Csernai Ödön hírlapíró Fülöpszálláson f. hó 4-én jegyet váltottak. Sok szerencsét kívánunk.

Mailáth József grófné balesete. Sajnálatos baleset érte minap Mailáth József grófnét zempléni megyei Perbenyiken. A grófné az állami gyermekóvót látogatta meg, amelynek felügyelő-bizottsági elnökévé a napokban nevezte ki a kultuszminiszter. A kinevezett tagok esküetele után Mailáth grófné szép beszédet mondott, amely a hallgatókra mély hatást tett. Az óvóból távozva a grófné, elcsuszott a sikos uton s oly szerencsétlenül esett el, hogy karja a csukló fölött eltört. A grófnét még a községben ápolás alá vették az orvosok és másnap Sátoraljaujhelyen a kórház főorvos Röntgen-sugarakkal megvizsgálta a kar és gépkötést alkalmazott rajta.

Havazás. Ámbátor Gyertyaszentelő Boldogasszony napján hideg és barátságtalan idő volt s az időjárás medve az ő visszavonulásának elmaradásával a tél végét jelentette, azért ez a tél csak nem akar elmúlni. A héten többször havazott. Budapest most egyszerre fehér város lett s a tisztaság képét nyújtja, legalább e tekintetben. A nagy havazás következtében a szánkok is előkerültek s a pesti emberek ilyenformán nem mindennapi látványossághoz jutottak. A havazással az egész ország hótakaró alá jutott.

A leggazdagabb cigány halála. Vácra a múlt héten nagy cigánytemetés volt. Meghalt Szöllősi Béla, az ország leggazdagabb cigánya, ki egyuttal a legjobb cimbalmosa. Mikor a szegedi árvizkárosultak segítségére cigány-hangversenyt rendeztek a Margitszigeten, százharminc cimbalmos közt Szöllősi vitte el az első díjat az öreg Berkes bandájában, ahol

Élelmi szerek értékesítését eszközözik az előírt % mellett. Felvilágosítást és csomagolási utasítást ingyen nyújt tagok és nem tagoknak.

Azonnali készpénz-
v. elszámolás.

MAGYAR GAZDÁK VÁSÁRCSARNOK ELLÁTÓ
SZÖVETKEZETE

HATÓSÁGI KÖZVETITŐ

Budapest Székesfőváros Központi Vásárcsarnokában.
SÜRGÖNYCZIM: AURORA—BUDAPEST.

Értékesítésre elfogad:
Husneműket, füstölt
hust, vadakat, szárnyasokat — élő és leölt állapotban, tojást, vajat, halat, burgonyát, káposztát, zöldségfélét, gyümölcsöt stb.

akkor még Banda Marci második primás volt. Később harminc forinton egy lovat vásárolt és az 1885-iki kiállítás alatt a vendégek csomagjait szállította pályaudvarokra, este pedig játszott a bandába. Ez a vállalkozása jól ütött be, hogy csakhamar három bérkocsi száma volt Budapesten s Budán nagy házat szerzett. Meggazdagodva tért haza szülővárosába s ezentul Vácon és a fővárosban előkelő családok gyermekeinek cimbalomórákat adott. Eredetileg Szörös Bélának hívták, de folyamodott a belügyminiszterhez, hogy nevét megmagyarosíthassa, mert, mint kérvényében mondta nem akarja, hogy az uri kisasszonyok piruljanak a neve kimondásakor. Nagy vagyona mellett pipákat és régi fegyvereket gyűjtött s ha meghallotta, hogy az ország bármelyik városában egy szép pipa vagy fegyver eladó, rögtön vonatra ült. Ez a két gyűjteménye is kis vagyont ér. Minthogy gyermekei nem voltak, nevelt fia, Szöllösi Sándor, ki jeles karmester, örökli a leggazdagabb és legjobb magyar cimbalmos nagy vagyonát.

Halálos esés. Czakó Márton tordai pénzügyőri vigyázó hivatalos ügyben Felvincen járt, amit elvégezvén, a vasuti állomásra ment, hogy a kolozsvári vonaton Gyéresig utazzon. Midőn vonatja megérkezett, a peronon elcsuszott, egy vasra esett oly szerencsétlenül, hogy a vas téli kabátján keresztül testébe egészen a májáig behatolt s mire Tordára a kórházba vitték, már halott volt. A szerencsétlen ifju iránt általános a részvét.

Elhamvadt butorgyár. Zsolnán az Adamicza Ede-féle butorgyár pénteken reggel 3 órakor kigyuladt. Leégett a gyár teteje és sok kész s munkában lévő butort pusztított el a tűz. A gépek teljesen meg rongálódtak. A gyárban, mely 30—40 munkást foglalkoztatott, beszüntették a munkát. A gyár és a készletek biztosítva voltak.

A pápa a szövözetekért. A nyugatfranciaországi mezőgazdasági hitelszövözetek harmadik kongresszusa feliratot intézett Merry del Val kardinálishoz, hogy hódolatuk kifejezését adja át a pápának. A Vatikánból a következő válasz érkezett: „A pápa Ó Szentsége örül a nyugatfranciaországi mezőgazdasági hitelszövözetek haladásának. Áldását küldi a kongresszus tagjainak és kívánja, hogy azon igyekezetük, hogy a hitelszövözetek elterjedését előmozdítsák, eredményt érjen el, mert ezek munkálják a nép vallási, erkölcsi és gazdasági emelkedését.”

Megszökött rabok. A körmendi járásbíróság börtönéből a minap megszökött két rab. Valahogyan a kezükbe került egy véső s azzal a börtön falát a kályha mellett kibontották s a nyíláson át a kéménylyukba másztak, ahonnan a vasajtó kifeszítése után kimenekültek. A szökevények: Horváth Mihály közsörüs cigány és Wolfauer Mátyás csavargó közsörüs, akik betörés miatt voltak elítélve. A csendőrség vármegyészerte nyomozza őket.

Családi dráma. Nagyhaju Iván cigányprimás öt hónappal ezelőtt nősült, de már néhány hétre rá elkergette a feleségét tékozló természete miatt. Az asszony többször kérte az urát, aki hajlott is a sok rimánkodásra, de mert az asszony csak nem akart megjavulni, újra elűzte magától. Mult héten az asszony felkereste férjét visegrádi-utcai lakásán és rövid szóváltás után egy revolverből rálőtt. A férj

holtan rogyott össze. A megrémült asszony erre magára fordította a fegyvert s súlyos sebet kapott a golyó által. A Rókus kórházban ápolják.

Nazarénus póttartalékosok. A Szabadka felől érkező személyvonat egy 15 főből álló kis csapatot hozott, mult héten a székesfővárosba, melyet feltűzött szuronyu katonák kísértek. A foglyok nazarénus póttartalékosok voltak, akiknek az egyik bűnük az volt, hogy a behívási rendeletnek nem engedelmeskedtek s ennél fogva a csendőrség állította őket elő, a másik bűnük pedig az, hogy nem akarnak fegyvert fogni. Ezen két főbenjáró bűn miatt a katonai hatóság megindította ellenük a hadbírói eljárást s most felkísérték őket a budapesti hadtest hadbírószáki fogházába.

Négyszázéves teknősbéka. A londoni állatkertben most pusztult el egy teknősbéka 400 éves korában. Csinos kor, melyet nyolc ember átlag együttvéve ér meg Nagyon jóétvágyu állat volt s napjában körülbelül annyi zöld takarmányt evett meg, mint egy jól megtermett tehén. A hátára rá volt vésve születésének éve! 1607. Eletéből körülbelül 100 esztendőt töltött a londoni állatkertben; azelőtt egy gróf tulajdona volt.

Harminc kilogramm arany. Hunyadmegyében Brád község közelében, a Rudai Tizenkét Apostol nevű német bányatársaság brázai műveletében a napokban egy harminc kilogrammos aranyeleltre bukkantak. A súlyos kincs egy darabban van. A szerencsés német társulatnak ez már a második nagy aranyelelte. Pár évvel ezelőtt ugyanott egy ötvenhét kilogramm súlyu aranytömeget találtak. Az értékes leletből annak idején a németek még jó pénzért sem voltak hajlandók a Nemzeti Múzeumnak egy mintadarabot átengedni. De jól tették. Minek megy a magyar Amerikába bányászni, míg itthon a mi kincseinket más az orrunk előtt elkaparintja.

Hová lesz a pénz? Általában azt hiszik, hogy az arany és ezüst pénzt féltő gondoskodással őrzi mindenki és hogy abból csak nagyon jelentéktelen mennyiség megy veszendőbe. A valóságban nem így áll a dolog. Franciaországban például egy század alatt a vert arany és ezüst pénznek több mint fele eltűnt. 1803 óta (ez az aranypénz évi száma, 1869 az ezüsté, 1825 a rézé és 1903 a nickelé) Franciaországban 15,454 milliárd értékű pénzt vertek, amelyből ma körülbelül csak 6,375 milliárd van forgalomban. Hová lesz a pénz? Kétségtelenül visszatér a vízbe, földbe és a tűzbe — ahonnan jött, mert a természetben semmi semvész el, csak átváltozik.

A gödöllői baromfitenyésztő munkásnőket képző iskolában tíz egyenkinti 480 korona ösztöndíjjal dotált ösztöndíjas hely üresedett meg. A feltételek röviden a következők: 16—30 éves kornak születési bizonyítvánnyal való igazolása, erős egészséges testalkat, magyar nyelv tudása, írni, olvasni tudás igazolása, kiskoruknál a szülők beleegyezését kijelentő nyilatkozat, melybe felveendő az is, hogy az illetők alávetik magukat a szabályoknak. A tanfolyam 10—11 hónapig tart, a pályázati határidő f. évi február hó 15.

 A „FÜGGETLEN UJSÁG”-ban megjelent képek lemezeit (kliséket) olcsón kölcsön adja, esetleg eladja

a „Független Ujság” kiadóhivatala.
(Budapest, IX., Üllői-ut 25.)

GAZDASÁGI DOLGOK

Az állati hullák feldolgozása.

— Képpel. —

Az emberek és az állatok egészségének legveszedelmesebb ellensége a dög, mely a rothadásából fejlődő gázokkal és bakteriumokkal megfertőzi a levegőt, az ivóvizet és azonkívül a cigányok és kutyák által széthordva, terjeszti a jószágállományban a ragályos betegségeket. Amíg tehát az állati hullák gondos eltakarításáról és megsemmisítéséről nem gondos-

tesen történik, a kutyák kikaparják, a cigányok, sőt gyakran a tanyai cselédség is kiássák, széthurcolják a dögöt, vele az állati ragályokat és így a kellő ellenőrzés hiányával e dögterek sem sokat érnek. Azonkívül pedig a dögterek talajvíze megmérgezi a szomszédos kutak vizét és az állati hullában lévő anyagok értéke is teljesen tönkre mén, kárba vész.

Mostanában a nagyobb városokban a hullakifőző készülékekkel, az úgynevezett digesztorokkal kísérleteznek, amelyek magasnyomású gőzzel kifőzve a hullákat, azokat teljesen fertőtlenítik és amellet a hullákból kifőzött zsiradékot, elporlasztott hus- és bélanyagot, valamint a csontokat is értékesíthetővé teszik. Az ilyen telepek azonban idáig meglehetősen tökéletlenül dolgoztak és a nagy befektetési költségek miatt, mindezeideig csak nagyobb városokban voltak

A szászrégeni állati hullafeldolgozó Tamás-féle „Digesztor“ nyilvános bemutatása.

kodnak, szó sem lehet bizonyos állati járványok, mint különösen a lépfene (anthrax) sertésvész és orbánc, járványos száj- és körömfájás stb. sikeres elfojtásáról. Eppen azért az állatorvosoknak mindenkor főtörékvése volt, az állati hullák gondos eltakarításáról gondoskodni. Sajnos, hogy mindezeideig e téren kevés sikert értek el.

Kisebb falu és tanyahelyen a döglött baromfi, malac, kutya stb. máig is az árkokban rothad. Legfeljebb ha a trágyába ássák el azokat, ahonnan azonban a kutyák csakhamar kikaparják és széthurcolják.

A nagyobb marhát, különösen ahol az állatorvosi kezelés alatt állott, már közönségesen a hatóságok által kijelölt dögtereken ássák el és karbolsavval vagy oltott mésszel fertőtlenítik. Mivel azonban az elásás és a fertőtlenítés rendszerint nagyon felüle-

létesíthetők. Mostanában sikerült végre egy jóra való magyar embernek, Tamás János m. kir. állatorvosnak egy egyszerű digesztor-berendezést létesíteni, mely a Szászrégenben történt bemutatás szerint igen jól működik és nem is drága, mert a digesztor 6500 koronába, a teljes berendezés a hozzávaló épülettel együtt pedig csak 8700 koronába került Szászrégenben, tehát bármely nagyobb község vagy több egyesült kisebb község közös erővel könnyen felállíthatja.

Mellőzve a részletes műszaki leírást, mely utóvégre sem a mi lapunk keretébe való, a digesztor működését a következőkben ismertetjük. A községben elhullott állatokat, egy megfelelően egyszerű szerkezetű dögszállító kocsin, naponta a hullatelepre viszi, ott azt eldarabolják, beteszik a hullakifőző kázanba s ha megtelt, 6 légköri nyomású forró víz-

gőzzel kifőzik. A kifőzés mintegy 4 óráig tart és az egyszeri kifőzéshez mintegy 130 kg. keményfa kell. tehát az egyszeri kifőzéshez szükséges tüzelőanyag mintegy 100—150 fillérbe kerül.

Kifőzés után 100 kg. hullából mintegy 5—20 kg. zsiradék, 30—60 kg. erős húsle 15—25 kg. összefőtt zsír- és vízmentes husanyag és 10—15 kg. tiszta fehér csontanyag származik. A szerint t. i., hogy kövér vagy sovány volt-e a hulla. A zsiradék timárok és szappanosoknál, a húsle mint kutya- és sertés-táplálék, a kiszáritott husanyag mint táppor vagy kiválóan értékes trágyaanyag, a kifőtt csont pedig a spódium-gyártásnál értékesíthető. Mivel pedig csak a kifőtt zsiradék 40—50 fillérjével eladható, 300 kiló hullát számítva egyszeri főzésre, csak magát a 15—60 kiló zsiradékot 6—30 koronáért lehet értékesíteni, tehát megfelelő kihasználás mellett ugy a befektetés kamatai, valamint a kihordás, feldolgozás és kifőzés költségei bőven megtérülnek.

A főhaszon azonban nem a hullák értékesítése, hanem az állati ragályos betegségek széthurcolásának megakadályozása. Eppen azért minden valamire való községnek, tanyaközpontnak fel kellene állitania az ilyen hullakifőző telepet.

Képünk a vázlatrajzok mellőzésével, az első digesztor külsejét ábrázolja a próbabemutatás alkalmából. Hogy e próba mind sikeres volt, bizonyítja ama körülmény, hogy rövidesen 36 község rendelt ilyen digesztort a feltalálótól.

—y T—

A gazdaság körébe vágó elvi jelentőségű kuriai határozatok. A mezőgazdasági ügyletekből kifolyólag gyakran merülnek föl oly vitás kérdések, amelyekben sem a helyi szokásjog, sem a törvény világosan nem intézkedik. Az ilyen ügyekben aztán a legfelsőbb bíróság — a kuria — hoz a kérdés a apos mérlegése útján elvi jelentőségű határozatokat, amelyek később fölmerülő hasonló vitás ügyekben mint precedensek (jogi példák) vétetnek irányadóul az alsóbb bíróságok ítélkezéseiben. Kívánatos tehát, hogy esetről-esetre a magyar gazdaközönség is tudomást vegyen az ilyen elvi jelentőségű határozatokról, mert azok ismerete mellett nagyon sok haszontalan pörlekedés válik elkerülhetővé. Jónak látjuk tehát gazdasági szakrovatunkat időre-időre az ilyen kuriai határozatok közlésével gazdagítani.

A zöld ugar jogi fogalma a haszonbérleten. Gazdaszatiilag tágabb értelemben zöld ugarnak tekintendő az őszieknek mindama előveteménye, ami a termelt növény magjának kifejlődése előtt akár lekaszálás útján takarmányul, akár egyéb módon zöld állapotban felhasználják. Bérlok az ugarnak szerződés-szerűleg meghagyni kötelezett földek egy negyed részét akként hasznosították, hogy abba részint zabosbukkonyt, részint koránérő kukoricát termesztettek és azokat jelentéktelenül csekély pár hold kukorica kivételével még a mag kifejlődése előtt lelegettették, illetve a földtől eltávolították. Az ugarföldnek ily módon való haszonvételével szerződés-ellenes cselekményt el nem követtek. (Márkus d. t. 21154/1904.) A zöld ugar ezen jogi fogalma azonban sehogy sem fűdi a gazdák fölfogását, akik zöld ugarnak csak a herefélék és egyéb pillangós virágnak termesztésére használt és a bérlet átadása előtt leszántott területet tekintik, mert a herefélék nem zsarolják ki erősen a talajt, sőt a gyökereiken képződő gumókba a levegőből elvont és raktározott nitrogénnal még trágyázzák is azt. Ellenben a többi nálunk divatos takarmányfélésegek, mint például a

esalamadé, mohar, köles határozottan talajzsarolók és így zöld ugarnak sem tekinthetők. Eppen azért, aki a bérlet átvételkor zöld ugart akar átvenni, az már a szerződésben külön kösse ki, hogy mely takarmányfélésegek és mikor leszántva tekintendők zöld ugarnak.

— **Gőzekeaszántás Nyitramegyében.** A Nyitra-Bars-megyei gazdák gőzekeaszántókeze a Kea na J. breslaueri cégtől megvásárolt gőzekéjének munkáját október 23-án Verebely község határában mutatta be nagyszámu gazdaközönség jelenlétében. E gőzekebemutatás nagyban érdekelte a gazdákat, an ennyiben a vidéken ez az első gép, melyet Kemna cégtől vásároltak. A gőzeke a két napig tartó esőzés folytán teljesen felázott talajban — a gazdák véleménye szerint — megfelelően dolgozott, a megjelölt szakértők pedig a gép konstrukcióját és működését kifogástalannak minősítették. A szemle után társasbéd volt, melyen Mezey Gy. a Nyitramegyei Gazdasági Egyesület ügyv. alelnöke a gőzekeaszántókeze vezetőségét. Weisz Fülöp és Treis Béla a Nyitramegyei Gazdasági Egyesület elnökségét éllette. Erdekes volt Riesz Ferenc, tótmegyeri uradalom főgépészének felszólalása, aki röviden, szakszerűleg ismertette a megtekintett gép szerkezetét és működését. E szemlén résztvettek: Mezey Gyula ügyv. alelnök, Weisz Fülöp gőzekeaszántókeze elnök, Leidenfrost Károly, Gregersen Nils, Singer Zsigmond, Schick Lipót, Schick József, Schlesinger Lajos, Groszmann Gyula, Turnovszki Albert, Császár Sándor, Treis Béla, Thanhainer Ottó, Fehér Mihály, Riesz Ferenc, Schuhala József, Mülhauser, Payer, Kláber és Velesey József e. titkár.

„AGRARIA“

magyar gépforgalmi részvény-társaság
a szab. osztr.-magy. államvasut-társaság
resiczai mezőgazdasági gépyárának
vezérügynöksége

Mezőgazdák különös figyelmébe!

EGYETEMES ACZÉLEKÉK.

Tiszta aczélanyag
saját hámorainkból.

Eltörhetetlen tégelyaczél-ekéfej.
Pánczélaczél-kormánylemezek.
Magasított aczél-ekéfej.
Porvédő kerekek.
Aczél gerendely.

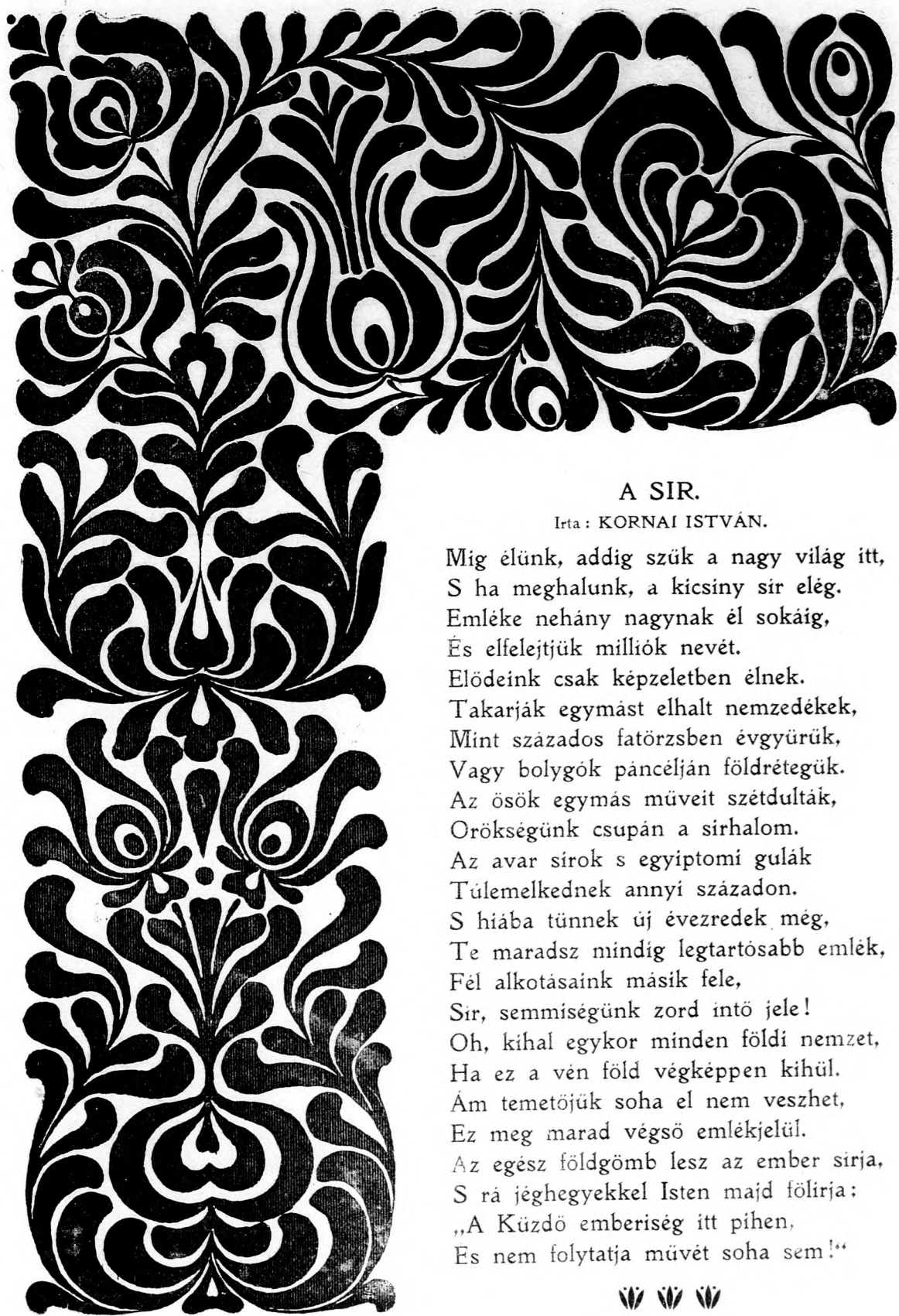
Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró
taligát szállítunk.

Ekegyártás terén legelső rangú
magyar gyártmány fe-
lülmúlja még a legneve-
zetesebb idegen gyártmányokat is.

Kérjük árjegyzékét, mivel ez az összes
talajművelőgépeket terjedelmesen ismerteti és egy-
általán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes,
szakszerű és minden gazdának értékes felvilágo-
sításokat nyújt és díjmentesen küldetik.

Röviditen levelezim:

„AGRARIA“ Budapest, V., Váci-ut 2.
Sürgőnyezim: „AGRARIA“ Budapest.

A SIR.

Irta: KORNAI ISTVÁN.

Mig élünk, addig szük a nagy világ itt,
S ha meghalunk, a kicsiny sir elég.
Emléke néhány nagynak él sokáig,
És elfelejtjük milliók nevét.
Elődeink csak képzeletben élnek.
Takariják egymást elhalt nemzedékek,
Mint százados fatörzsben évgyűrűk,
Vagy bolygók páncélján földrétegük.
Az ősök egymás műveit szédülták,
Orökségünk csupán a sirhalom.
Az avar sírok s egyiptomi gulák
Tülemelkednek annyi századon.
S hiába tűnnek új évezredek még,
Te maradsz mindig legtartósabb emlék,
Fél alkotásaink másik fele,
Sir, semmiségünk zord intő jele!
Oh, kihál egykor minden földi nemzet,
Ha ez a vén föld végképpen kihül.
Am temetjük soha el nem veszhét,
Ez meg marad végső emlékjelül.
Az egész földgömb lesz az ember sirja,
S rá jéghegyekkel Isten majd fölírja:
„A Küzdő emberiség itt pihen,
És nem folytatja művét soha sem!”

A nép lelke.

(Folyt. és vége.)

— Irta és a Budapesti Dávid Ferenc Egyetemen fölvasta *Benedek Elek.* —

A király megszégyeli magát s a csikót visszaitéli a szegény embernek, de szörnyen megharagszik a feleségére. Gyánította, hogy ez adta a tanácsot a szegény embernek. Kiadja az utat az asszonynak. Hiába sirt, ritt az asszony, nem könyörült.

— Hát jó, elmegyek; de mit adsz azért, hogy eddig hitestársad voltam?

— Ami neked legkedvesebb, csak menj a házamból.

Még egyszer, utoljára együtt ebédelnek, az asszony altatót lop a király poharába s a mint elaludt, befogatott a hintóba. a királyt a hintóba fektette s úgy hajtattott haza apjához, a szegény gulyáshoz.

— Hát én hogy kerültem ide? — kérdi a király, mikor felébredt.

— Te bizony úgy, lelkem uram, hogy azt mondtad: vihetem, a mi neked legkedvesebb. Hát nekem te vagy legkedvesebb: elhoztalak.

Bezzeg, hogy egyszeribe elmúlt a király haragja.

Számtalan mesében találkozunk az ősz öreg emberrel, ki legtöbbször álarcában jelen meg a hősnek s látja el jó tanácsokkal. Több jel mutatja, hogy ez a jóságos ősz öreg ember mindnyájunk édes atyja, Isten, ki az igaz uton járókat nem hagyja el. A Mőndölecskékben vagy más néven Angyal báránycsókban ez az ősz ember magyaráz meg sok mindent, a véges elméjű ember szemében csodásnak, megfoghatatlannak tetsző dolgot. Győnyörű egy mese ez, méltó arra, hogy mindenki ismerje. Ama ritka népmeséink közé tartozik, melyekben a keresztyén vallási mithosz befolyása vehető észre. „A jó ősz öreg ember, ki bárányait, az angyalokat legelteti, ki jót tesz a jókkal, bünteti türelmes és szelid büntetéssel a gonoszokat, bizonyára a keresztyén vallási fogalmaknak a nép egyszerű képzelete által egyesített istene“. A szegény özvegy asszony fiát az ősz öreg ember megfogadja a juhái mellé, azzal a föltétellel, hogy mindenütt nyomon kísérje a juhokat. Elindulnak a juhok, szép zöld síkságra érnek, azon legelészve áthaladnak. Aztán sebes folyóvizet érnek, azon is átmennek, a legény utánok, de mire a tulsó partra ér, a sebes folyóviz úgy lesorvaszt róla gunyát, húst, mindent, hogy csak a csontja s a bőre marad. Akkor a juhok visszafordulnak, ráfujnak s a legény teste még különb lesz, mint volt annakelőtte. Ettől kezdve csodásnál-csodásabb dolgokat lát a legény. Nagy

rétre ér, hol oly nagy fü van, hogy kaszálni lehetne, s a rajta legelésző marhák mégis oly soványak, hogy a szél szinte elfujja őket. Egy másik rét oly kopasz volt, hogy a marháknak nem volt mit enniük s mégis oly kövérek voltak, mint a gyurott hāj. Erdőbe érnek, s ott a fáknak minden ágán egy-egy csóré verébfu sirt-ritt, csipegett keservesen. Innét nagy kerthez érnek, hol a kerítés két oldalán két kutya ugat egymásra, de bár szakad szájokból a hab a nagy haragtól, mégsem bántják egymást. Egy nagy tó mellett asszonyt lát, ki egy kanállal mind mereget valamit a vízből, de sohasem tudja kimerni. Aztán szép kristályvizű patakot lát. Inni akar belőle, de gondolja, még tisztább lesz a forrás, a honnét ez a patak ered, odamegy tehát, hogy szomját oltsa. Am mit lát a forrásnál? Egy döglött kutyának a szájából buzog a víz. Most egy csodaszép keribe érnek. Szébbnél-szebb virágok voltak ott, de a juhok egyhez sem nyultak, csak a zöld fűvet ették. Leül egy szép virágos fának az árnyékába, hogy falatozzon egy kicsit s im látja, hogy egy szép fehér galamb előtte repdes. Volt egy kis puskája, a galambra lő, egy tollát le is lövi, a galamb tovább repül, ő meg a tollat zsebébe teszi. Itt megfordultak a juhok, szépen hazamendegéltek. Otthon az ősz öreg ember kérdi, hol, merre járt. A legény mindent elbeszél, hol járt, mit látott. Az ősz öreg ember sorra megmagyarázza azoknak a csudadolgoknak az értelmét.

— Az a szép zöld síkság — mondá az öreg, — hová először mentél: a te ifjuságodat jelenti: a víz, melyen keresztülmentél: a bűnmosó életvíze, mely lemosta rólad minden bűnödöt. Hogy a mőndölecskék rád fujtak s még sokkal frissebb lett a tested, ez azt jelenti, hogy mivel a szent hit, az életvíze a lelkedet egészen átaljarta s a te bűneidtől megszabadultál, egész lelkedben újjászülettél; azok a mőndölecskék, a kik rád fujtak, az angyalok s a kegyes jó tanítók; azok a marhák, melyek a kövér fűben is soványak, azt jelentik, hogy ezen a világon a fősvények nagy bőségben vannak, de magoktól is sajnálják az ételt: ezek a másvilágon is nagy bőségben lesznek, elég ételök, italok lesz, esznek, isznak, s mégis örökké ébesek és soványak lesznek: azok a marhák, kik a kopasz réten is jól ettek, attól is jó kövérek voltak, azt jelentik, hogy a kik e világon

a kevésből is adtak a szegénynek, a maguk testüket sem sanyargatták étlen, szomjan, azok a másvilágon kevésből is jóízű falatot esznek, sohasem éheznek, nem szomjaznak meg; az erdőben a verébfiókák keserves sirása azt jelenti, hogy azok a gyermekek, kiket megkeresztetlenül temetnek el, a másvilágon örökké sirnak-rinak; a kerítésen át marakodó két kutya a perlekedő atyafiakat példázza: a másvilágon is örökké veszekednek, de soha össze nem férhetnek; hogy a tóban egy asszonyt úgy halászott valakit s mégsem tudta kifogni, ez azt jelenti, hogy a ki ezen a világon a tejbe vizet tölt s úgy adja el más-

A legény elveszi a fehér galambtollat.

— Ime, mondja az öreg, az a galamb én voltam. Egész utadban folyvást mentem utánad, örökké szemmel tartottalak, hogy mit cselekszel. Lásd, az Isten is így megy titkon az emberrel, hogy láthassa, mit cselekszik.

A kilőtt toll az ősz öreg ember egyik ujjá volt. Odateszi a tollat a hiányzó ujj helyére, ráfúj s im egyszeribe ott az ujj ismét a helyén. Mivelhogy akkor három nap volt az esztendő, a harmadik nap után kérde az ősz öreg ember, hogy ismét próbára tegye a legényt, mit választ inkább: a mennyorszá-

Ujjal mutatnak utána.

nak, az a másvilágon folyton egy toban lesz s ott egy kanállal folyton halasz, hogy valahogy a víz közül kiválassza a tejet, de sohasem tudja; az a szép kristálytisza víz a papok szép prédikációit, szent imádságait jelenti, a kutya pedig, melynek szájából ez a szép tiszta víz folyt, azokat a papokat példázza, kik kegyes, bölcs tanításokat tesznek, de magok meg nem tartják azokat; a kert, melyen jártatok, a mennyország: a kik e világon bűn nélkül élnek, a más világon egy olyan szép kertbe mennek.

— De hát meg tudod-e bizonyítani, hogy jártál abba a kertbe? — kérde az ősz öreg ember.

got-e, vagy annyi aranyat, amennyit elbir? A legény a mennyországot választja, de az ősz öreg ember éppen azért egy zsák arannyal jutalmazza meg.

És ezzel végére értem annak a tartománynak, melyet ama nagy birodalomból, a néplélek birodalmából önöknek bemutatni próbáltam. Futva tettem meg az utat, ezer meg ezer gyönyörű vidéke mellett haladtam el e gazdag tartománynak. De talán így is elértem egy célt: egy-másik a hallgatóim közül hátha kedvet kap, hogy figyelemmel járja be ezt a szép tartományt?

(Vége.)

Hogyan készül az aranypénz?

Nemrégben sztrájkoltak a párisi pénzverő munkásai. Ebből az alkalomból megírják a francia lapok, hogy milyen nehéz és veszedelmes a pénzverők mestersége és egyetlen darab arany mennyi kézen megy át, amíg végérvényesen, azaz inkább ideiglenesen, valamely boldog halandó lesz a birtokosa. Mindenekelőtt azokat az aranyrudakat vizsgálják meg, a melyekből az érmeket készíteni akarják. A nyers aranydarabok mindegyikének legalább is 964 ezredrész tiszta nemes fémet kell tartalmazni. A vizsgálat után a nyers fém az olvasztóba kerül. A párisi pénzverőben hét olvasztó kemence van, külön az aranyak és külön az ezüstnek. Főleg az olvasztó melletti munka rendkívül fárasztó és veszedelmes.

A kemence irtózatossá nagy hősege csakhamar megtámadja az ott dolgozó munkás szemét. A kezüket igen durva kis posztózacskóval védik, a

Ferenczy Ida.

melyet tréfásan keztyűnek hívnak. Gyakran megeskik, hogy kemencenyitáskor láng csap ki belőle és ha a munkás idejekorán hátra nem hajlik, súlyos égési sebeket kap. A folyó olvadt nemes fémet azután lapos csőbe öntik, melyben kissé megszilárdul. Ha ezeket a csöveket tűz fölött görgetik, rendkívül szép sajátságos színeket játszó fémlapok keletkeznek. A csőből kivett lapokon még sok a tisztátalanság, egyenetlenség, szakálluk van, a mint mondják és azért csiszolómalomba kerülnek, ahol kisimítják őket. Egy ilyen fémesiszoló naponta százezer lapot tud kitisztítani és simává tenni. Itt kell minden darabot megmérni is, hogy megvan-e a szükséges sulya.

A hiányos sulyuak visszakerülnek az olvasztóba és újra kezdik a pályafutásukat. A kész lapokat most még kémiai uton tisztítják és csak ezután kerülnek ércsőbe. Hosszu teremben vannak sorjában fölállítva a dombornyomó gépek, a melyek az érem két oldalát nyomják. Miután még a szegélyfölrást is megkapták, hatalmas gépbe kerülnek az aranyak, a mely gőzerő útján huszezer kilogrammnyi nyomás alatt tartja őket.

Egy sajtó óránként átlag 3600 darabot, vagyis másodpercenként egyet. A teljesen kész érmek nagy favékába hullanak a gépből és a kik már látták, azt mondják, hogy rendkívül érdekes látványt nyújt, midőn a tetézt kosárról legurulnak a vadonatúj vörös aranyak. A hamisítások elkerülése céljából minden egyes aranyat még bizonyos titkos jellel látnak el. A titkos jel a fémkeverék és a darab valóságos értéke szerint változó.

Napoleon és az első tengeri gőzös.

Az 1807-ik esztendőben megjelent I. Napóleon előtt az akkor még ismeretlen nagy amerikai mechanikus, Fulton Róbert s tölajánlotta neki a találmányát, amely a francia hiditengerészetet akkoriban az egész világon páratlanú és természetesen legyőzhetetlené tette volna. Fulton elmondta a császárnak, hogy hajlandó volna a számára olyan hajókat építeni, amelyeket gőzerő hajtana s a széláramlatoktól teljesen függetlenek volnának.

— Ezekkel a hajókkal felséged megsemmisíthetné egész Angliát — mondotta Fulton.

Napoleon szurós tekintetet vetett a tudósra s aztán így szólt:

— Már megint egy kis találmány. Minden nap ilyen ostobaságokkal zaklatnak engem. Tegnap is itt járt egy ember, aki egyébként igen okos lehet s azt ajánlotta nekem, hogy szelídített delfinek hátára ültessem a katonáimat s így hódítsam meg Angliát. Ugyan menjen, maga is olyan bolond, mint a többi.

Fulton büszkén nézett a nagy világhódítóra, hidegen meghajította magát előtte és anélkül, hogy a császárt válasza méltatta volna, eltávozott.

Nyolc évvel később nehézkes vízi jármű uszott nyikorgó, öreg vitorlával az Atlanti Óceánon. A „Bellerophon” volt, amely a detronizált császárt néhány hívével Szent Ilona szigetére vitte. Napoleon a hajó fődélzetén sétált, amikor sötét füstfelhőt látott a horizonton fölszállni. A füstfelhő egyre közelebb jött s végre hatalmas, de fürgé járású hajó bontakozott ki a láthatáron. Könnyedén s nagy sebességgel siklott el az ócska „Bellerophon” előtt. Az első amerikai gőzhajó volt, amelynek oldalán ez a név diszelgett „Fulton”.

A császár fájdalmas pillautásokkal követte a hajót, hosszasan elnézte, ahogy zugva, pöfékelve hasította a tenger vizét, aztán néman visszavonult fülkéjébe.

Amikor Bertrand tábornok, Napoleon legbizalmasabb embere belépett hozzá, a császárt az asztalra borulva, rendkívül izgatott hangulatban találta. Bertrand megkérdezte, hogy miért olyan rosszkedvű. Napoleon elkéseredetten, szinte magánkívül kiáltotta:

— Micsoda oktalanságot követtem el, amikor Fultont kiutasítottam a Tuillériákból. Elajándékoztam a császári koronámat!...

Kedvderítő.

Franciául.

Mit mondana, kedves Iluska nagysám, ha francia nyelven kérdezném, hogy szabad e megcsókolnom?

Istenem, én csak egy francia szót tudok és az: oui (igen).

Rémes.

Mire gondolsz, angyalom?

Arra gondolok, hogy ha a papa nem ismerkedett volna meg mamával, vagy a te papád nem ismerte volna meg a mamádat, vagy ha mi nem születünk volna és ha nem szerettük volna meg egymást — milyen szomorú volna az életünk.

Csillagda.

Főnök (egy idegen kereskedősegédhez): Mith okor maga itthend?

Kereskedősegéd: Baeshánat, én várok az én borátham o Cshillag.

Főnök (dühösen): Háth oztoth hisz mogo, hodj edj csillagda az én irodám?! Takarodjon!

Az erős kéz.

Hallja az ur ha el nem kotródik, hát ugy ugy elverem, hogy körutazási jegyet kell vá tania, hogy összeszedhesse a csontjait!

Husdrágaság.

Kik a legjobb erőművészek?

A budapesti meszárosok

—??

Mert ők tudják legtöbben és legmagasabban főemeli a kilókat.

Dijnok.

Vacsorázott már kolléga?

Oh igen. Már több ízben is. Tavaly egyszer pláne — meleget.

Uj.

A: Nu, Drehkopf, miért vagy te szalonruhában?

B: A nagyságos Frangepán Adolf ügyvéd ur ma ebédet ad és engem fölfogadott tizenharmadiknak, hogy a vendégeknek elmenjen az étvágyuk.

Felvilágosítás.

János: Hát maga Móric aszondta, hogy az apja már nem él... Hát most sül ki, hogy Illaván ül!

Móric: Hát é-et az?

Nagy idő.

Hány éves maga bácsi?

Ajaj... Én már nagyon öreg vagyok.

De mégis hány éves??

Fiam, én már akkor is éltem, mikor a Királyszínházban más darabot is játszottak, mint a „János vitéz“-t.

A jószívű ember.

— Kérem főtisztelendő ur, legyen szives eljönni a feleségemet meggyóntatni, egészen odáig van.

— Jól van, küldöm a káplán urat, mert én öreg és beteges vagyok s oly távoli utra nem merek elindulni.

— Csak jöjjön maga plébános ur, mert a szép fiatal káplán urért kár volna, ha esetleg elkapná az asszonytól a fekete himlőt!

Szórakozottság.

A: Csinos két nővel beszéltem a multkor.
B: Igen, a két feleségem nővérel.
A: Hahaha!...
B: Azt akartam mondani: a két nővérem feleségével.
A: Hihh!...
B: Ej, hát hiszen tudod, mit akartam mondani.

Megnyugvás.

Vendég: Egész éjjel nem tudtam aludni.
Fogadó: Annál jobb. Ugyis annyi errefelé a betörő!

Protekcio.

A választó: Ha a nagyságos képviselő ur valami jó kis kormányhivatalt szerezne a fiamnak...
A képviselő: Hát milyen kvalifikációja van a fiának? Mihez ért?
A választó: Hiszen ha kvalifikációja volna és értene valamihez, nem kellene a képviselő ur protekciója!

Tisztaság okaért.

András gazda. No, moré hát mikor fürödtél utoljára.
Móré. Már elfeledte, hogy három esztendővel ezelőtt — leszakadt alattam a hid.

A mérég.

Tanító ur: A pálinka fiaim legveszedelmesebb mérég. Láttatok már valakit, aki pálinkával megmérgezte magát?
Pista gyerek: Én láttam! Valahányszor az édesapám sokat iszik, az édesanyám mindig — mérges.

A gyorsaság nem boszorkányság.

Az egyik: Nem is tudtam, Grünstein ur, hogy ez a szép villa is az öné. Azt gondoltam, hogy a Melegkuthy báróé.
A másik: Ó, a báró sokkal hamarabb végzett vele, mint az építőmester!

Képeinkhez.

Ferenczy Ida. Boldogult Erzsébet királyné társalkodó és felolvasónője visszavonulva él a genfi gyász eset óta. Mult héten Rudolf trónörökös halálának évfordulója alkalmával fölkereste Ferenczy Ida is a volt trónörökös sírját és arra koszorút helyeztet.
Ujjal mutatnak utána. Ha valaki garázda természetű, könnyen megy a züllés felé, aztán ujjal mutatnak utána az emberek. Képünk is egy ilyen féle ujjal utána mutatást örökít meg.

Számrejtvény.

— Lengyel Ferencztől. —

48, 3, 4, 5, 6. Ez a kocsinak egy része;
 13, 12, 1, 9, 15, 14, 32, 7, 26. Hogy add: a szegény kérése;
 10, 8, 2, 17. Főzésznel edényre teszik;
 16, 11, 25. A nap felét így nevezik;
 18, 20, 21, 24. Kovácsmester ebben tüzel;
 23, 22, 36. Ebben jön elének az étel;
 27, 28, 29, 30, 31, 43, 33. Ha meghalunk ebbe zárnak;
 19, 49, 50, 44, 45. Eszköze a pusztításnak;
 34, 35, 37. Ez, más szavakkal hizelgés;
 41, 42, 39. Erről jön a szónatermés;
 47, 46, 31, 38. Teréz, becézön kimondva;
 40, 39. Négy után áll a számsorba;
 1—50. Lelkesítő igaz szavak;
 Önérzetre tanítanak.

Megfejtési határidő 1906. február hó 17.

A megfejtéseket legcélszerűbb levelező-lapon beküldeni.

A „Független Ujság“ 5. számában közölt talány megfejtése:

Lesz-e béke?

Helyesen fejtették meg: Fekete Ida, Renner Ida, Joó Mariska, Horváth Vilma, Laszkásiné János Mari, Berger Ferencné, Péterfy Tamásné, Füredy Gábor, Schvarz József, Barabás Lajos, Vakareszku István, Erős Gusztáv, Béres János, Vermes András, Csenka Géza, Varró Elek, Nagy J. Márton, Barta Ferenc, Corbók Antal, Vesszős János, Faragó Béla, Kis G. Ferenc, Galambos Tamás, Gelb Herman, Kitzinger Ferenc, Verő János.

A sorshuzásnál Horváth Vilma nevét húztuk ki, kinek egy kötet regényt küldöttünk.

LEVELES-SZEKRÉNY.

ELŐFIZETŐINKHEZ! Lapunk terjesztése érdekében felkérjük tisztelt előfizetőinket, hogy ismerőseik körében terjesszék a Független Ujságot. Azoknak, akik megrendelhetnék a lapot, szívesen küldünk mutatószámokat, ha egy levelező lapon a címetek beküldik kiadóhivatalunknak.

Dragony József Pély. Leírásából lehetetlenség innét a malacok betegségét megállapítani. Minden előjel nélkül ily rögtöni és tömeges megbetegedést csak mérgezés okozhatott, de akkor valamennyi malacnak, amely a moslékból evett, meg kellett betegednie. A mérgezést egy állatorvos közbejöttével, könnyen megállapíthatja, valamint a mérég fajtájából, a mérgezés módját is. Betegség, mint pl. anthrax, orbánc és sertésvész is okozhatnak tömeges és gyors elhullást, de nem minden előjel nélkül. mert néhány darab mindig előre megbetegszik. Tessék tehát a legközelebbi állatorvos tanácsát kikérni a dologban. Ha mérgezés okozta a megbetegedést, úgy a malacok valószínűleg fel is fognak épülni. Azonkívül pedig egy jó tanácsot: ne etessen a választott malaccal moslékot, hanem tartsa legelőre kihajtásig szemes eleségen, kihajtás után pedig jó herelegelőn. A moslék már csak az idősebb süldőnek és a hízónak való, de a moslék készítésénél mindig nagyon ügyelni kell a főzőedények tisztántartására.

Élelmi cikkek nagybani árai a központi vásárcsarnokban.

Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete jelentése
1906. febr. 8.

Budapesti központi vásárcsarnok árai.

Husneműek: marhahus 1.—1.12 K., vidéki borjúhús 110—120 K., sertéshús 128—1.40 K., szalonna füstölt 160—170 K., szalonna, olvasztani való 1.36—1.44 K., hárj 1.50—1.60 K., sertészir 1.40—1.44 K. — **Füstöltthús:** (vidéki) kg.-ja 1.40—1.60 K. hazai sonka 1.60—1.80 K.

Baromfifélék: élő tyúk —.—.— K., rántani való csirke 2.60—3.60 K., sütni való csirke 2.60—4.— K., kacsa, hizott 7.—9.— K., lud, hizott 15—24 K., pulyka, hizott 7.—14.— K., páronkint. Vágott hizott liba 1.70—2.— K., vágott hizott kappan, kacsa és pulyka 1.30—1.50 K. kg.-ként.

Budapesti piaci árak.

Gabona. (Árak métermázsánként értendők). *Buza* 17.10—17.80 K. *Rósa* 13.25 K-tól 13.35 K-ig. *Árpa* 14.— K-tól 14.60 K-ig, jobb minőségű 14.70 K-tól 14.90 K-ig. *Zab* 15.20—15.70 K. Tengeri 13.60 K. **Teavaj:** (centrifugál) 1.80—2.— K., főzővaj 1.40—1.60 K. kg.-ként. Tehénturó kg.-ja 26—36 fillér.

Tojás: bácskai 82—87 K., erdélyi apróbb áru 80.—84 K. lánként. (1440 drb.) Apadt —.— K., meszes: — K.

Zöltségfélék: Burgonya (vagonáru) sárga 4.20—4.40 K. rózsa I. 5.60—5.80 K., 100 mm.-ként. Hagyma 50 kg.-os zsákokban zsákkal együtt —.—.— mm.-ként.

Liszt ára 100 kg.-ként.

Sz. 0 1 2 3 4 5 6 7 8

K —.—.—

Takarmányvásár. Réti széna 4.—6.40 fillér, mubar 5.60—6.40 fillér, zsupszalma 3.40—3.60 fillér, alomszalma 2.80—3.— fillér.

A „FUGGETLEN UJSÁG” szerkesztésére felügyel:
RUBINEK GYULA, országgyűlés képviselő,
a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének titkára

Gazdák figyelmébe!

50% olcsóbb

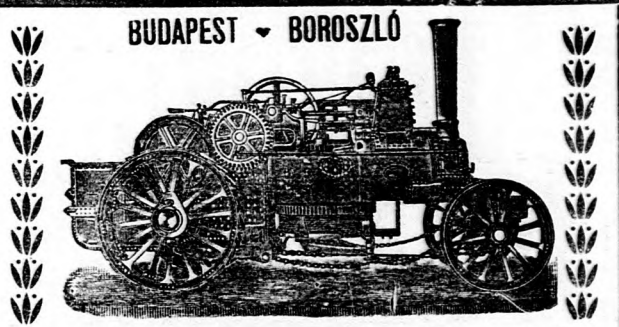
mint bármely más világító anyag a

PYROLEM világítása.

m. kír. szab.
12321. 905.
A. 905.

A pyrolem szagtalan, nem füstöl, nem gyúlékony és már **több ezer uradalomban bevezetett.** Számos elismerőlevél nálam betekinhető. Próbaküldemények 2 korona utánvét mellett. Kívánatra prospektus ingyen és bérmentve.

DEGEN JAKAB
Budapest, IX., Közraktár-utca 28.

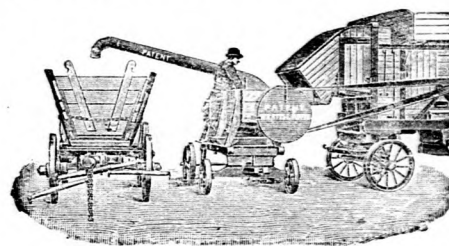
BUDAPEST - BOROSZLÓ

KEMNA J.

gőzeke- és gépgyáros ajánlja felülmulhatatlan gőzekéit, gőzűtőhengereit és gőzcséplőgéppel párosított szecskavágóit.

Mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál a magyarországi cégvezetőség:

Budapest, Kossuth Lajos-utca 8.

Jutányos árak.

Házi kezelés.

Előnyös beszerzési mód.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. szám, II. em.
Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulásával	400,000.— kor.
Alapítványok	1,378,240.— kor.
Alapítók	200,000.— kor.
Tartalékok	174,767.80 kor.
Összesen	2,253,007.80 kor.
1901. évi fölösleg	90,349.— kor.
1902. évi fölösleg	59,782.26 kor.
1903. évi fölösleg	109,331.73 kor.
1904. évi fölösleg	72,438.23 kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére, különféle módzatok szerint.
Az üzlet-eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi fizetéselegb. l. úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak.
Az 1902. évi fizetéselegb. közgyűlési határozattal tartalékokba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítésben részesülnek. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosításokkal az igazgatóság irányában készséggel szolgál.

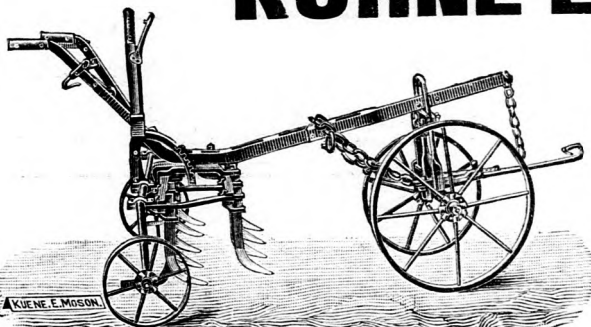
KÜHNE E.

háza legrégibb mezőgazdasági gépgyárában

Mosonban

elismert gondos kivitelben készülnek:

Egy- és többvasu aczélekek, rét- és szántóföld-boronák, hengerek, Hírneves szabadalmazott tolóerkek **Mosoni Drill** sorvetőgépek. Mélyítő és porhanyító eszközök a tavaszi szántás helyettesítésére. Uj amerikai rugósfogas Uj! Burgonyamivelő eszközök. Uj! Franboronák. szőlőművelő eszközök. A vetőmag előkészítésére: Rosták, Konkolyozók, Centrifugok stb.

FŐRAKTÁR:

FIÓKRAKTÁR:

Budapest, VI., Váci-körút 57/a. | Temesvár, Gazda-udvar.

Gőzekéket, Gőz-utihengereket

és

Gőz-utimozdonyokat

a legtökéletesebb szerkezettel, a legjutányo-
sabb árak mellett szállítanak

John Fowler & Co.

Budapest-Kelenföld

a vasútállomással szemben.

Telefon 42—50.

Telefon 42—50.

HIRDETÉSEK

FELVÉTEKNEK

A KIADÓHIVATALBAN

BUDAPEST, ÜLLOI-UT 25.

1905. évi forgalom: 25,000 bál.

Felhívjuk a t. c. gazdaközönség figyelmét
a budapesti
gyapju-aukcziókra

melyek második sorozata **folyó évi október hó
4-én** veszi kezdetét.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat
Budapest Dunaparti teherpályaudvar“ czimzett gyapju-
küldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes
díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban ré-
szesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű fel-
világosítással szolgál:

HELLER M. S TÁRSA

GYAPJUÁRVERÉSI VÁLLALAT

Budapest, V. ker., Erzsébet-tér 13. szám.

KURCZ LIPÓT ÉS TÁRSA

photozinkografiai műintézet

Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 13.

KÉSZIT:

mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

CLICHÉKET

Chemigrafia, chromotypia, photo- (auto)-
typia, fametszet stb. útján. Térképek, terve-
zetek, alaprajzok photolithografialag leg-
szébben, legolcsóbban sokszorosíttatnak

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközölhetnek.

SZUPERFOSZFÁTOT,

Strassfurti kainitot,

Strassfurti kálitrágyasót 40% káli

tartalommal, továbbá

mindennemű egyéb

Műtrágyafélét,

Rézgáliczot

szállít a

azonkívül

(98—99%) elismert kitértő
minőségben legolcsóbban

„Hungária” műtrágya, kénsav- és vegyi-ipar
részvénytársaság

BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8.